

ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ АКТІВ ЯК ПУБЛІЧНО-ПРАВОВА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ

Теоретики-правознавці наголошують на тому, що значення, навіть об'єктивно правильних рішень судів та інших органів, зводиться нанівець неефективністю їх виконання – вони не гарантують ні швидкого і повного відновлення порушених прав, ні стримування протиправної поведінки в майбутньому. Часто зацікавлені особи (боржники) прагнуть ухилитися від виконання запропонованих їм судовими та іншими органами рішень. Тим часом в ході реалізації правової норми, складовою частиною якої є застосування права, її приписи повинні бути втілені в життя, виконані фактично, і зроблено це має бути, на нашу думку, в рамках єдиного процесу застосування права.

Важливе значення в організації того чи іншого напрямку реалізації публічної влади має його нормативна складова. Однак, як справедливо зауважує Ю. А. Тихомиров [3, с. 66], слід робити акцент саме на організаційно-інституціональній стороні управління, оскільки воно приводиться в рух, «упредметнюється» за допомогою відповідних механізмів. Тому організацію примусового виконання рішень судів та інших органів цілком відносимо до системи державних органів, які здійснюють дану публічну функцію, за своєю структурою та повноваженнями.

Таким чином, під організацією примусового виконання рішень судів та інших органів розуміється система органів, які здійснюють цю діяльність, їх внутрішня структура, кадровий склад, правове становище, місце в механізмі держави, взаємодія з судом та іншими органами виконавчої влади в процесі реалізації своїх повноважень.

У міру зростання і розвитку держави та спеціалізації охоронної функції права в системі Державної виконавчої служби ця установа виступає як головний виконавець, що відає примусовим виконанням рішень судів та інших органів (про конфіскацію, виселення, видворення, вилучення майна і т. п.).

Слід зазначити, що втручання органів примусового виконання потрібне не завжди. Добросовісний боржник самостійно виконує винесені відносно нього правозастосовні акти. Невиконання боржником обов'язків, покладених на нього рішенням суду чи іншим органом, тягне порушення законного права стягувача, нормативно встановленого принципу загальнообов'язковості рішення суду чи іншого органу для всіх суб'єктів, до яких воно звернене. Таким чином, підриваються основи принципу законності, пов'язані з обов'язковим забезпеченням верховенства законів і безумовним виконанням їх приписів усіма органами держави, громадськими організаціями, посадовими особами та громадянами, що в значній мірі позначається на стані правопорядку в суспільстві [1, с. 19].

Здійснюючи виконавче провадження, органи примусового виконання – державна виконавча служба – як раз і покликані сприяти реалізації принципу обов'язковості державно-владного (в даному випадку судового) припису.

Наразі Уряд зробив важливий крок у сфері удосконалення роботи ДВС України затвердивши пропозицію Міністерства юстиції України щодо реалізації протягом 2018-2019 років експериментального проекту з оптимізації повноважень державних

виконавців і спеціалістів органів примусового виконання рішень, оптимізації системи органів примусового виконання рішень, а також організації офісів «Центр виконання рішень» [2].

Вважаємо, що результати реалізації цього проекту Мін'юсту будуть безперечно ефективними та успішними за такими напрямками:

- оптимізація навантаження на державних виконавців;
- суттєве збільшення відсотку виконаних рішень;
- зменшення кількості скарг на дії державних виконавців та роботу органів державної виконавчої служби;
- підвищення рівня довіри суспільства до органів ДВС тощо.

Сьогодні основна частина повноважень державної виконавчої служби пов'язана саме із забезпеченням функціонування судової влади. Причому забезпеченням діяльності судів займаються не тільки державні виконавці, а і (з недавнього часу) приватні виконавці. Не слід забувати і про системність державного механізму, наявності широкого кола зв'язків між його різними елементами навіть при здійсненні якоїсь окремої державної функції.

Наприклад, у широкому розумінні поняття державного управління поширюється на всі три гілки влади – виконавчу, законодавчу і судову, а у вузькому – тільки на виконавчу. При цьому треба підкреслити, що без управління як діяльності не можливе функціонування будь-якої гілки влади. Скажімо, парламентська діяльність передбачає управління законодавчим процесом, організацію роботи апарату законодавчого органу, процедури контролю за виконавчою владою.

Особливе значення в теорії публічного управління також приділяється кадровому складу органів, що здійснюють управлінську діяльність. Тому важливою складовою організації примусового виконання рішень судів та інших органів є правове становище осіб, які безпосередньо здійснюють ці повноваження. Наразі держава довірила приватним виконавцям сферу адміністративно-процедурної діяльності – практичну реалізацію принципу обов'язковості виконання рішень, але вони обмежені територіальним принципом (межі виконавчого округу) та жорсткими правилами відбору на посади.

Тому, вважаємо, систему обмежень та вимог щодо діяльності приватних виконавців необхідно скоротити, чим поліпшиться їх правове становище.

Список використаних джерел

1. Джафарова М. В. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративно-процесуального права // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Серія: Право. Вип. 33. Т. 2. С. 18–21.
2. Про реалізацію експериментального проекту у сфері примусового виконання рішень: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 №700 Документ 700-2018-п. [Елек-тронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/700-2018-п>
3. Тихомиров Ю. А. Современное публичное право: монографический учебник. М., 2008.